

Η Σύρα μπορεί να διεκδικήσει τον τίτλο «Νησί φιλικό προς τα παιδιά» με τη σφραγίδα της UNICEF - Του Ιορδάνη Παπαδόπουλου*

Το 1996 είναι η χρονιά που η UNICEF πήρε την πρωτοβουλία να διεκδικήσει τα δικαιώματα των παιδιών σε επίπεδο καθημερινότητας, μέσα από τη δημιουργία πόλεων φιλικών στα παιδιά (CHILD FRIENDLY CITIES, CFC).

Έκτοτε, δεκάδες πόλεις στον πλανήτη έχουν θέσει την υποψηφιότητα τους ή έχουν ήδη κατακτήσει τον τίτλο αυτό. Ο σκοπός είναι η δημιουργία μιας πόλης ή κοινότητας η οποία θα προασπίζει τα δικαιώματα των παιδιών σε δωρεάν υγεία, παιδεία, βασική διατροφή, ασφάλεια στον δρόμο, σε ελεύθερους χώρους πρασίνου και αναψυχής και τέλος στην πρόσβαση στον αθλητισμό. Όλα αυτά ανεξάρτητα από εθνικότητα, φυλή, φύλο, θρησκεία, εισόδημα.

Θα σκεφτεί κανείς πως μια τέτοια προσπάθεια θα είχε νόημα περισσότερο σε χώρες της Ασίας ή της Αφρικής. Και όμως, ο τίτλος CFC έχει απονεμηθεί τόσο σε πόλεις της Ανατολής, αλλά και της Δύσης, τόσο σε αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και σε πολύ περισσότερο και από την Ελλάδα ανεπτυγμένες, όπως στη Σουηδία και στη Δανία. Αυτό δείχνει πως η ομάδα των παιδιών είναι μια πληθυσμιακή ομάδα ευάλωτη συνεχώς και πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της ζωής τους, ακόμη και σε προηγμένα συστήματα κοινωνιών.

Όταν μια πόλη λοιπόν αποφασίσει να συμμετέχει σε μια τόσο ιδιαίτερη προσπάθεια ξεκινά μια περίοδος πρόκλησης. Η πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι στο συντονισμό των φορέων, της χρηματοδότησης και των πολιτικών που απαιτούνται για να παραδοθεί μια πόλη φιλική προς τα παιδιά.

Αρχικά υπογράφεται μια συμφωνία, ένα «μνημόνιο» μεταξύ του Δήμου και της αρμόδιας επιτροπής της UNICEF, που περιλαμβάνει ένα Σχέδιο Δράσης, με συγκεκριμένη διάρκεια (συνήθως 3 έτη) και στόχους, αφού πρώτα γίνει μια καταγραφή των αναγκών του πληθυσμού των παιδιών. Η απόφαση ένταξης στο Πρόγραμμα εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο κάθε Δήμου και το Μνημόνιο Συνεργασίας υπογράφεται από τον εκάστοτε Δήμαρχο.

Κάθε Δήμος ορίζει μια ομάδα υπευθύνων για το συντονισμό της υλοποίησης του Προγράμματος. Το προσωπικό που διορίζεται ή προσλαμβάνεται για αυτό το έργο θα πρέπει να είναι σταθερό, με δεξιότητες συντονισμού και διαχείρισης έργων, με έμφαση στην επίβλεψη των δικαιωμάτων του παιδιού. Τουλάχιστον κάθε έξι μήνες, ενημερώνεται το κοινό (συμπεριλαμβανομένου των ενδιαφερόμενων μερών και εταίρων) για την πρόοδο, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις στην υλοποίηση του σχεδίου δράσης. Η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων είναι απαραίτητη καθώς και εάν οι εφαρμοζόμενες στρατηγικές είναι αποτελεσματικές. Είναι εξίσου σημαντικό να παρακολουθείται ο αντίκτυπος μιας πόλης φιλικής στα παιδιά, με συγκεκριμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα.

Τα παιδιά μπορούν να προσφέρουν πολύ διαφορετικές πληροφορίες από αυτές που παρέχονται από ενήλικες, γι' αυτό και σε όλες τις CFC βασικό συστατικό είναι οι

ομάδες νέων και συγκεκριμένα τοπικά συμβούλια εφήβων, όπου η φωνή τους ακούγεται αλλά και γίνεται υποχρεωτικά σεβαστή από τους μεγαλύτερους.

Οι συνεισφορές των εθελοντών μπορεί να είναι επίσης ζωτικής σημασίας στην όλη προσπάθεια και ο εθελοντισμός αυτός θα πρέπει να ευνοείται.

Τέλος οι επαγγελματίες που εργάζονται στον σχεδιασμό, στη δημόσια υγεία, στις μεταφορές, στο περιβάλλον, στον αθλητισμό και στην αναψυχή, στην εκπαίδευση, στις τέχνες και στον πολιτισμό, μπορούν όλοι να βοηθήσουν στη δημιουργία αστικού κλίματος κατάλληλου για τα παιδιά.

Ας δούμε όμως τι έχει γίνει σε άλλες πόλεις ανά τον κόσμο προς αυτή τη κατεύθυνση:

Στα **Τίρανα**, τα παιδιά εξουσιοδοτήθηκαν από τον Δήμαρχο της πόλης να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων για τη διαμόρφωση της πόλης, μέσω ενός συμβουλίου παιδών. Τα παιδιά πρόταξαν το αίτημα να δημιουργηθούν νέα πάρκα και χώροι παιχνιδιού.

Στη **Μινεάπολη**, η εκτελεστική επιτροπή του CFC περιλαμβάνει μέλη του συμβουλίου Νέων της Μινεάπολης, το οποίο αποτελείται από 50 μαθητές από τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου. Στο εναρκτήριο έργο τους, το CFC τμήμα της Μινεάπολης και το Τμήμα Παιδιατρικής Υγείας Hennepin συνεργάστηκαν για να ξεκινήσουν το Reach Out and Read Child Rights Literacy Project, διανέμοντας περισσότερα από 500 βιβλία σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού σε οικογένειες σε νοσοκομεία και κοινοτικές κλινικές, με προοπτική να διανείμουν χιλιάδες άλλα και το επόμενο έτος.

Στη **Λισαβόνα**, ένα αθλητικό πρόγραμμα στοχεύσε στην οικοδόμηση αυτοπεποίθησης σε νέους με χαμηλό εισόδημα, μέσα από τον αθλητισμό.

Στο **Σαν Φρανσίσκο** η Περιοχή Εξερεύνησης της Φύσης του Heron's Head βοήθησε τα παιδιά όλων των εισοδηματικών επιπέδων να έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς υπαίθριους χώρους παιχνιδιού.

Στις περισσότερες πόλεις γίνεται προσπάθεια υπέρ της ανεξάρτητης κινητικότητας των παιδιών, δηλαδή της ελευθερίας να κυκλοφορούν στη γειτονιά τους ασυνόδευτα από ενήλικες. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία και την ανάπτυξη των παιδιών, καθώς οδηγεί σε υψηλότερα επίπεδα σωματικής δραστηριότητας, κοινωνικότητα και βελτιωμένη ψυχική ευεξία. Αυτό έχει βοηθήσει να δημιουργηθούν ασφαλείς και άνετοι δρόμοι με διαθέσιμα νερό, σκιά, παροχή ασφαλέστερων διαδρομών προς το σχολείο και πρόσβαση για καροτσάκια ή αναπηρικά αμαξίδια. Γενικά η πρόσβαση σε ελεύθερο δημόσιο χώρο είναι στις προτεραιότητες του προγράμματος.

Τα παιδιά όταν έχουν λιγότερη επαφή με το φυσικό περιβάλλον είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από προβλήματα συμπεριφοράς, με επίπτωση στη γενική υγεία και

ευημερία στην παιδική και ενήλικη ζωή τους (Engemann et al. 2019). Ο Loun (2005) περιγράφει αυτό το φαινόμενο ως διαταραχή ελλειμματικής φύσης, που είναι συνέπεια της αποσύνδεσης μεταξύ ανθρώπου και φύσης.

Ένα πείραμα για μια ζώνη χωρίς αυτοκίνητα στο κέντρο της πόλης **Suwon** της Νότιας Κορέας αποδείχθηκε επιτυχές, όταν όχι μόνο ενθάρρυνε το καθημερινό περπάτημα και το ποδήλατο, αλλά έπεισε και τους κατοίκους ότι οι έλεγχοι στάθμευσης, οι περιορισμοί ταχύτητας και τα συστήματα μονής κατεύθυνσης ήταν εφικτά, ωφέλιμα και θα βελτίωναν την ποιότητα ζωής τους.

Σε άλλες πόλεις θεσπίστηκε μια ημέρα την εβδομάδα και ένας δρόμος κλειστός για τα αυτοκίνητα, όπου ελάμβαναν μέρος διάφορες δραστηριότητες καλλιτεχνικές και αθλητικές, αφιερωμένες στα παιδιά, όπως γιόγκα, ελεύθερα γκράφιτι και προβολές ταινιών.

Αυτή τη στιγμή **η πόλη με το βραβείο της πιο φιλικής στα παιδιά είναι η πόλη Μπίλουντ** της Δανίας, η οποία έχει πληθυσμό 27.000 κατοίκων, δηλαδή πολύ κοντά με τον Δήμο της Σύρου και η οποία μάλιστα μετά την ανάδειξη της σε CFC είδε τα ποσοστά του τουρισμού να ανεβαίνουν θεαματικά.

Αυτό και μόνο δείχνει πως αφενός δεν είναι ακατόρθωτο να γίνει και η Σύρα ένας τόπος φιλικός στα παιδιά μέσα από επίσημες διαδικασίες και με ουσιαστικό τρόπο για τα παιδιά της, αλλά και τα οφέλη ενός τέτοιου προγράμματος θα ήταν πολλαπλά για όλους τους κατοίκους και σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.

*(*) Ο Ιορδάνης Παπαδόπουλος είναι διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών, παιδίατρος στο Γενικό Νοσοκομείο Σύρου και εισηγητής του **ΜΕΤΡΟΥ 1.1: Κατάρτιση & Υλοποίηση Σχεδίου Δράσης για την απόκτηση του τίτλου «Νησί Φιλικό προς τα Παιδιά» του προγράμματος “CHILD FRIENDLY CITIES” της UNICEF, για το ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΩΝ & ΔΡΑΣΕΩΝ 2024 - 2028 της ομάδας “ΣΥΡΑ, ΣΕΙΡΑ ΣΟΥ”.***

